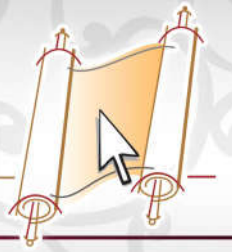

פרשה מבוארת

ע"פ רבנו האברבנאל

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

שתי הלכות ביום

גליון 28

פרשת וירא

"וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלֵינוּ מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל בְּחַם הַיּוֹם" (בראשית פרק יח, א)

שאלה: מה היתה תכלית המראה שנראה ה' לאברהם, ולא נאמר לו כאן שום דיבור או מצוה [ואם היה זה כדי לבקר את החולה, היה ראוי לכתוב זאת בפרשת ברית מילה].

תשובה: מראה זה שייך להמשך הפרשה, שבו אמר ה' לאברהם שבכוונתו להפוך את סדום ועמורה, גם כדי שיבקש עליה רחמים, בהיותו חומל וחונן כל אדם, וגם כדי שילמד אברהם את בניו ואנשי בריתו שישמרו את דרך ה' ויקיימו את מצוותיו, כדי שלא יגיע אליהם מה שהגיע לאנשי סדום ועמורה. (שאלה א).

❧

"וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלֵינוּ מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל בְּחַם הַיּוֹם" (בראשית פרק יח, א)

שאלה: לשם מה סיפרה התורה שבאה אליו נבואה זו בהיותו באלוני ממרא, בהיותו יושב בפתח האהל, וכחום היום, והרי במקומות אחרים לא פירטה התורה היכן היה הנביא ומה עשה בעת שבאה אליו הנבואה.

תשובה: באה התורה ללמדנו יסוד גדול ונכבד במעלתו של אברהם אבינו ודבקותו בה' לאחר שקיים בעצמו ברית מילה, כי לא נפרדה מחשבתו מה' אפילו בעוסקו בעניני העולם הזה, כי גם את הענינים הגשמיים עשה רק במעט ההכרחי לקיום הגוף, ולשם שמים [וכמו שהאדם רואה ושומע יחד, כך היה אברהם יכול לעסוק בענינים גשמיים ורוחניים יחד], ולכן בהיותו במקום עסקו באלוני ממרא, בהיותו יושב פתח האהל ורואה את אנשי העיר, וכחום היום שכל אחד יוצא לעסקיו, אפילו באותה שעה היה דבק באלוקיו עד שבאה אליו רוח הנבואה. ואף אחר כך, בהיותו עוסק בהקיץ בהכנסת האורחים ודיבוריו עמהם, בכל זאת לא פסקה ממנו הדבקות בה', ונמשכה נבואה זו עד הפסוקים בהם אמר לו ה' שבכוונתו להפוך את סדום ועמורה, ותפילתו על הצלתם. (שאלה ב).

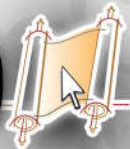
❧

"וַאֲקַחְהָ פֶתַח לְחַם וְסַעְדוּ לְבָבְכֶם אַחַר תִּעְבְּרוּ כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל עֲבָרְכֶם וַיֹּאמְרוּ בֵּן תַעֲשֶׂה פֶּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ" (בראשית פרק יח, ה)

שאלה: לשון 'כי על כן עברתם' היא נתינת סיבה [כמו 'על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה], ומשמעותה כאן לכאורה כאילו אמר להם שהרי לשם כך עברתם כאן, ואין זה מהנימוס לומר לאורחים שהסיבה שעברו כאן היא כדי לבוא אליו לאכול.

תשובה: לשון 'כי על כן' אינה כהסבר לכך שעברו כאן, אלא כהסבר למה שאמר להם אברהם קודם לכן 'אחר תעבורו', וביאר להם שאין כוונתו להתנות עמהם שמיד לאחר שיאכלו ילכו, כדרך שעושה המארח הכילי שאינו רוצה שיתעכב אצלו האורח, אלא כך היתה כוונתו, כיון שידוע אני שלא היתה תכלית הליכתם לכאן, אלא עברתם כאן בדרככם למקום אחר, לכן לא אעכב אתכם לאחר האכילה אלא מיד לאחריה תוכלו להמשיך ולעבור הלאה לדרככם. (שאלה ו).

❧

"וַיְהִי כְהוֹצִיָאם אֹתָם חֲחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְטָה עַל נַפְשֶׁךָ אֵל תִּבְיט אַחֲרֶיךָ וְאַל תִּעְמֹד בְּכַל הַבְּקָר הַחֲרָה הַמַּלְטָה מִן תִּסְפֹּחַ", "וַתִּבְט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַתִּהְיֶה נֹצִיב מִלֶּחַ" (בראשית פרק יט, יזכז)

שאלה: מדוע הוזהר לוט שלא להביט לאחוריו, ומדוע נענשה אשת לוט על כך שהביטה לאחוריה עד שנעשתה לנציב מלח.

תשובה: לשון 'הבטה' האמור כאן הוא הבטת והתבוננות הדעת, כלומר, אל תתן דעתך ולבך על הבנות הנשואות והנכסים שהשארית בסדום, לנסות להצילם מההפיכה, אלא תמהר להמלט. ואילו אשת לוט עברה על הציווי והתמהמה בסדום כדי להציל את הרכוש והצאן, וכיון שלא נמלטה יחד עם המלאכים ועם לוט, אלא חזרה לסדום כדי להציל משם את רכושיה, פגעה בה הרעה שירדה על כל אנשי סדום, ונעשתה גם היא יחד עם עמם לנציב מלח.

"וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שְׂרָה אֵשְׁתּוֹ אַחֲתִי הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ גֵּרָר וַיִּפְחֶה אֶת שְׂרָה. וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בַּחלֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִיָּה מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְהוּא בָּעֵלְתָּ בְּעַל" (בראשית פרק כ, ג-ג)

שאלה: מדוע כשלקח פרעה את שרה הביא עליו ה' נגעים גדולים, ואילו כאשר אבימלך לקחה לא הענישו ה' אלא בא אליו בחלום לצוותו שיחזיר אותה לאברהם.

תשובות: א. כיון שאברהם אבינו נשאר לגור בארץ פלשתים ימים רבים, לא רצה ה' שתהיה לאבימלך תרעומת עליו שמחמתו קיבל עונשים, ומחמת כן היה מצר את צעדיו בארצו, לכן לא הענישו ה' אלא הזהירו בחלום שיחזיר את שרה לאברהם. אבל בהיותם במצרים רצה ה' שיצא משם אברהם, ולכן הביא נגעים גדולים על פרעה, עד שלאחר מכן אמר לו פרעה 'הנה אשתך קח ולך'. ב. בזמן שהיה אברהם במצרים עדיין לא הצטווה על ברית מילה, ולא היתה מדרגתו הרוחנית גדולה כל כך עד שבזכותו תבוא נבואה לפרעה, ולכן הביא עליו ה' נגעים גדולים כדי שיוכרח לשלוח את שרה. אך עתה, לאחר ברית מילה, היתה דרגתו של אברהם גדולה מאד, עד שבזכותו באה נבואה לאבימלך, הגם שלא היה ראוי מצד עצמו לנבואה. (שאלה ג).

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי" (בראשית פרק כב, א)

שאלה: כיון שה' בוחן כליות ולב ויודע את כל הנסתרות, ודאי ידע את מחשבותיו ודרכיו של אברהם אבינו, ולשם מה הוצרך לנסותו במעשה העקדה לראות מה יעשה.

תשובה: לשון 'נסה' האמור כאן אינו מלשון נסיון, אלא מלשון נס ודגל, שרצה ה' לרומם את אברהם בעיני כל העולם, וכמו 'נסה' עלינו אור פניך ה', ואף שלא היו שם בני אדם, הרי לאחר שכתב זאת ה' בתורתו והכל מאמינים בזה, נעשה כנס ודגל לכל בני האדם, שהכל צריכים ללמוד ממעשיו וללכת בדרכיו, לעבוד את ה' בכל לבבינו ובכל נפשינו, כפי שעשה אברהם. (שאלה ב).

